

Prisnava

ANUL III — No. 12

DUMINECĂ, 31 DECEMBRIE 1922

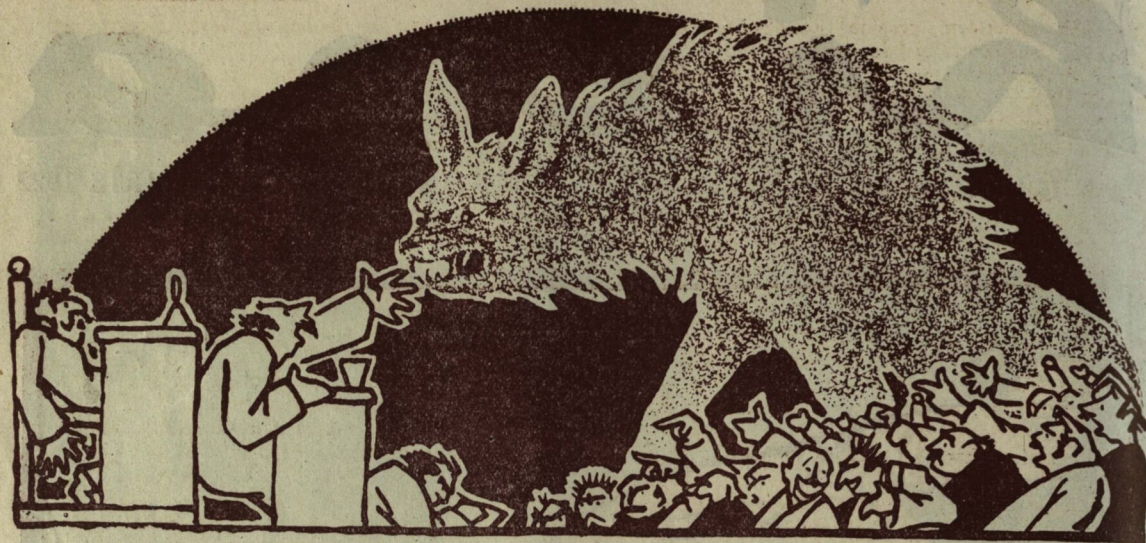

De N. TONITZA

Paza la Nistru:

— Hei, Cicoană, întoarce-te să-ți văd pașaportul!

DEMOCRAȚIA PARLAMENTARĂ

UN MARE DISCURS AL D-RULUI N. LUPU

CĂ opoziția este necesară parlamentului cine se mai îndoiește? Un parlament de majorități fără severul control al opoziției, este un spectacol monstruos până la îndobitocire și prezența energicilor controlori ai guvernamentailor, fără dr. N. Lupu nu are nici un haz.

Leaderul țărănist este violent, liric, cu replica promptă, cu invectiva fulgerătoare, cu curajul fără obstacol. S'ar putea imagina un noroc mai mare pentru desbaterile camerei decât activa elocință a d-rului N. Lupu? Spre ferire a țării și a graiului

național, apele oceanului nu au sfărâmat nava care purta eroul verbului românesc.

Dr. N. Lupu neduelându-se cu d-l Ionel Brătianu și nespărgându-i capul, a putut vorbi la cameră. Pentru educația nouilor generații găsim necesar o corectă reproducere a părților mai elocințive din discursul magistral al d-rului N. Lupu. De altfel desbaterile parlamentare chiar așa trunchiate de cenzură cum apar în «Monitorul Oficial», pot forma o lectură foarte instructivă pentru tinerii școlari. Citind «Monitorul Oficial» copiii nu vor mai fi siliți să stea într-o primejdioasă intimitate cu slugile pentru a învăța vocabularul energic. Cu prisosință în oglinda democrației parlamentare vor găsi

lucruri inedite, pe care nici chiar cele mai vechi slugi nu le știu spune.

* * *

Dr. N. Lupu se urcă precipitat la tribună (Aplauze entuziaste la țărăniști. Dr. N. Lupu zâmbește satisfăcut. Majoritatea vociferează «*ăăă*» prelung și bleg. Se aud strigăte «*Printisorul dolarilor*», «*Ai ciupit ceva dolari?*», «*Câți bani ți-au dat bolșevicii*». Dr. N. Lupu se încruntă și urlă ceva neînțeles și strident, făcând semne amenințătoare cu mâna spre majoritate. Țărăniștii scot formidabile «*huidoo*»-uri. Președintele agită clopoțelul. Banca ministerială râde satisfăcută de spectacol. Cu greutate liniștea se restabilește. Dr. N. Lupu pornește la atac).

Dr. N. Lupu:

D-lor,

Viu din America.

O voce: Cu ce bani ai fost?

Alta: Cu doi poli?

Alta: Câți dolari ai strâns?

În timpul acesta dr. N. Lupu a luat o poză martială cu brațele încrucișate, imitând pe d-l C. Stere în scenele de furtună.

Dr. N. Lupu (continuând mai violent).

Vin din țara democrației, din țara libertății, din continentul alegerilor nesiluite, din republica Statelor-Unite. Acolo nu domnește o oligarhie slugă când credincioasă când obrasnică a unuia care e sus, sus, sus de tot.

Dr. Jianu Ioan (se ridică indignat). Iești republican? Ataci pe rege? Să-ți fie rușine.

Corul țărănist (în picioare). Stai jos. Stai jos. Mameluc. Huo!

Dr. N. Lupu (aprins). Eu sunt cetățean, nu sluga palatului.

Voci din majoritate. Rușine! Bolșevicule. Ruble. Dolari. Ai transformat cei doi poli în dolari.

Corul țărănist. Pezevenghilor. Afaceri. Traficanți. Huideo! Huo!

Dr. N. Lupu (se aude ca un fligerhorn în orchestrația barbară a democrației parlamentare). Mie nu-mi este frică să spun ce gândesc. Da eu vreau un rege, eu sunt monarhic căci și poporul este monarhic, dar vreau un rege ca în Anglia, nu unul prizonier al oligarhiei. Trebuie să facem o politică de demnitate cu program democratic.

D-l Dănescu. Aveți program la circ (ilaritate, huidueli).

Dr. N. Lupu. Și d-ta la Drăgaica unde ai avut ruletă (Țărăniștii aplaudă fericiți de replică).

Programul nostru este programul poporului muncitor, este programul celor mulți care suferă, care vă hrănesc.

D-l Dănescu. Din ce trăiești? Cu ce bani ai fost în America? Cerșetor de dolari.

Dr. N. Lupu (acompaniat de corul țărănist). Idiotule! Nemernicule.

D-l Dănescu. Fără profesie. Cerșetor de dolari.

(Între timp d-l Orleanu a observat șgomotul și cu agitațiile clopoțelului a izbutit să restabilească liniștea).

Dr. N. Lupu (congestionat la față). Ați asasinat voiața coroanei, ca să asasinați voiața poporului. (Turult. Se aud strigăte și cuvinte izolate «nemernicule», «inconștientule», «aventurierule», «escârbe», «lichele», «a mătii», «ai sikiri», «haimanale», «slugi ciocioiești», «peste Nistru», «asasinilor», «1907», «Huo», «huo»). (D-l Orleanu face piruete disperate când spre majoritate, când spre țărăniști. Agită clopoțelul, se roagă, amenință, par totul se pierde în vâltoarea urletelor. Intr'un târziu

combatanții epuizați și asudați de atâta elocință se potolesc.)

Dr. N. Lupu (continuând). Suntem pentru dinastie. Suntem pentru monafhia constituțională, dar contra monarhiei tiranice. (Aplauze furtunoase la țărăniști. Strigăte disperate de «bravo» îndelung repetate). D-voastră ați târât coroana în noroiu.

D-l Șepelinski. Să-ți fie rușine bețivule! (înaintează spre dr. N. Lupu, care-și pierde ca prn farmec violența).

Dr. N. Lupu. Nu-ți dau voie să mă ameninți! Du-te la locul d-tale.

D-l Șepelinski (înaintând). Iar iești după miș-maș și obraznic. Trebuie să-ți găsești nașul și stăpânul, bețivule.

D-l dr. N. Lupu. Dobitocule.

D-l Șepelinski. Nemernic bețivan, crezi că iești la sprituri, îți voi da lecția cuvenită afară.

(Turult. Scandal și apoi liniște. Leaderul țărănist terminase șarja contra guvernului).

* * *

Și în fiecare ședință publicul asistă la aceiaș reprezentare pe care viclimul democrației îl dă în incintă cu seriozitate.

Ne întrebăm însă îngrijorați la ce mai poate folosi regimul democrației parlamentare?

Sub cupola camerei omenii se batjocoresc, își aruncă reciproc invective, utilizează un vocabular de care și birjarii ar roși, iar dincolo în imensul cuprins al țării mulțimea luptă eroid cu mizeria. Democrația parlamentară îi dă spre consolare scenele din dealul Mitropoliei.

P. Ș.

MANE, TECKEL, FARES

SECAREA ISVOARELOR DE METAN.

«Din Mediaș, ni se comunică că isvoarele de gaz metan de acolo, cari încălziau și iluminau Sighișoara, contribuind atât la desvoltarea industrială din acest centru ardelenesc, au secat aproape cu totul.

Din sursă autorizată am aflat că din cele patru isvoare producătoare, trei sunt secătuite.»

Universul.

VĂ amintiți o mică povestioară cu morală din cartea de cetire, pe care am buchirisit cu toții cândva? Se numia «Vestitorii morții» sau cu un titlu asemuitor. Era acolo vorba despre acele avertismente discrete ale destinului, ce caută să oprească omul din nebuneasca lui svârcolire stearpă și să-i întoarcă gândul o clipă îndărăt, la sfârșitul sfârșiturilor. Ca în orice povestire cu morală, omul nu se deștepta decât prea târziu, când moartea stă gata la căpătâiu, cu lucitoarea coasă albă, zugrăvită de toate gravurile veacurilor.

Vă amintiți pe urmă fatidica inscripție, scrisă cu o nevăzută mână pe peretele sălii de ospăț, a acelu rege babilonian pe care îl aștepta a doua zi sfârșitul lui și al împărăției? Și acele cuvinte de profeție întu-

necoasă nu au folosit, fiindcă mâna cea fără umbră, le așternuse pe ziduri când era prea târziu și când din aburii băuturilor amețitoare nu se mai putea desmetici nici un gând de îndreptare.

Dar lunga înșirare a prevestirilor neascultate, nu trebuie să o mai căutăm în depărtate legende ori în născocirile didactice, prevăzute în programul școlăresc ce vrea să ne învețe odraslele cu morala ortodoxă și cu înțelepciuni de model de caligrafie. Istoria popoarelor, dela începutul lor, furnică de asemenea profeții zadarnice. Niciodată o lecție a evenimentelor nu a servit mai mult decât unei generații. Niciodată un avertisment n'a fost ascultat, decât când ascultarea nu mai era de nici un folos.

Gonim nebunește.

Carpe diem — stă scris pe singura filă a înțelepciunii noastre latine.

Dar iată că de pretutindeni ne vin încăpățanate bă-tăile discrete ale destinului, turburându-ne frenezia. Că scârțâie din încheieturi toată alcătuirea noastră șubredă de Stat — ne-a impresionat prea puțin. Neam fatalist, am fost prea alintati de noroc până acum, pentru a ne deprinde să gândim grav o clipă, la atâtea

H I E N A

probleme pe care și politica asemeni tablagiului de cafea, le rezolvă cu plastica și disprețuitoarea formulă a răposatului Hübsch. La anii proști de criză, la turburările dinlăuntru, la amenințările din afară, la toată desorganizarea și la toate netrebniciile noastre balcanice, puteam opune totdeauna un argument decisiv; — nesecătuită bogăție a țării. Se putea fura, se putea risipi, se putea gospodări prost, puteau fi lăsate lanuri în pământ și ogoare nedestelenite, puteam tăia fără socoteală brazii codrilor, puteam pescui în râuri cu ecrasită, lăsa să isbucnească sonde fără să avem unde depozita untura neagră a pământului, puteam exporta cu permise și prin contrabandă, puteam tipări bani fără rost, puteam lăsa străini mai vrednici să descalice întru exploatare ca într'o colonie, puteam lăsa să putrezească grânele sub cerul liber după cum le-am putut incendia în hambare, puteam săvârși toate nebuniile în care găsește voluptate de risipă moștenitorul unei averi nemuncite ce pare dela început fără fund; — toate astea fiindcă darurile providenței păreau revărsate asupra acestui pământ al făgăduinței. Dela comorile

pământului, până la peștii apelor, dela codrii munților până la aurul înspicat al holdelor, dela nămolul leucitor al băilor până la vinele de aur din crestele Zarandului; tot ce putea fi bogăție și abundență era îngrămadit în acest pământ al României, fericite în vremea din urmă și politicește, atunci când atâtea dezastre politice bătuseră în vecini.

Și încrezători în eternitatea acestui nesecătuit izvor, risipiam, risipiam, risipiam.

Ne vine — a cătea prevestire rea?

O avuție a început a se slei. E ea cea dintâiu durere ascuțită în inimă, ce anunță o neertătoare boală! Vom ști să o ascultăm?

Vom ști o clipă să oprim desmățul nostru dans și să ascultăm chemarea ce ne vine din adâncul pământului, care desgustat își refuză mâna de până acum?

E o simplă informație de gazetă, acea pe care am pus-o în fruntea acestor șire. Să încercăm a-i descifra tainica profeție. Ea nu e veselă. E dintr'acelea pe care vrăjitoarele antichității n'aveau curaj să le descifreze regilor, înaintea bătăliilor dinainte perdute.

h.

SĂ TRĂEȘTI „COLEGA“!

AUGUSTE Gauvain, ziaristul francez care a știut să rezume în scrisul lui cotidian, până la cea mai desăvârșită claritate, situațiile politice complexe — a fost ales membru al Academiei de «Științe Morale și Politice».

E o răsplată dată scrisului și gândirii politice. E cinstirea literaturii pusă în serviciul vieții publice. «Presa» noastră s'a grăbit să aplaude triumful «colegului» parizian. Dreptul de a aplauda aparține ori și cui. Și de sigur, că Auguste Gouvain va primi aceste aplause pentru simplul motiv că ele se primesc întotdeauna.

De ce nu s'ar bucura «presa» românească de izbândă unui «coleg»? Un «ziarist» la Academia vechei Luteții — e un precedent care va putea fi speculat, mâine, cu folos. «Presei» noastre cotidiene nu i-au displicut onorurile. Ca să le obțină n'a roșit niciodată: în schimb butoniera a sângerat o «Legiune de Onoare».

De aceea, în vârtejul de preocupățiuni zilnice — ziaristul s'a oprit o clipă, când și-a văzut «colegul» la Academie. Faptul era prea covârșitor ca să nu fie speculat. In locul unui reportaj senzational asupra ultimei sinucideri de față sentimentală, mănuiorul condeiului cotidian s'a gândit să scrie despre Gauvain. S'a uitat lung la penița lui despicață ca cea mai inteligentă copită de bou. Și-a amintit că pe drumul scrisului cotidian această peniță mai călcăse numele «colegului». Intr'adevăr, decâte ori fragmente din proza lui Auguste Gauvain nu erau citate în telegramele agențiilor de presă? De câte ori, gazetarul pentru care se cerea la congresul presei «Universități populare» și «Cursuri serale», n'a tradus din proza «confratelui»

servindu-se de manualul d-lui Candrea? Ce vreți mai perfectă colegialitate. Spiritul de turmă te solidarizează cu ori și cine. De ce să ne solidarizăm numai în rău? De ce să fim «colegi» cu bieții concediați cărora patronii le-a lipit ușa redacției, acolo unde ei își lipesc, de obicei, «contractul-tip» și statutele societăților profesionale — și de ce să nu fim tovarăși de glorie cu acei cărora scrisul le-a hărăzit o zi de triumf?

E totuș o nuanță. Ziaristul nostru s'a grăbit să prezinte izbânda lui Auguste Gouvain ca un succes al «breslei», atunci când totul se reduce la un triumf personal. Scrisul «colegului» nu s'a impus nici prin «contractul-tip», nici prin statute. Scrisul acesta s'a strecurat, a cucerit, a dominat și azi sfârșește în decorul de apoteoză al recunoașterii oficiale, toate acestea prin el însuș, prin forța adevărurilor care îl animă, prin valoarea intrinsecă. Auguste Gauvain poate să fie un membru al «breslei», chiar un produs al ei, dar nu impus al presei în fotoliul Academiei. Solidaritatea breslei poate cel mult obține un «fotoliu» la teatru, în schimbul «croniceii» de a doua zi.

De aceea bucuria ziaristului nostru e grăbită. Auguste Gauvain a fost ales fiindcă e Auguste Gauvain. La banchetele diverse, de sigur că și-a adus aminte de «meserie» și de aceea îi datorește. Să nu uităm însă că această «breslă» a fost dominată de geniul politic și literar al lui Charles Maurras. Să nu uităm că ziaristii la Academia franceză au pătruns mulți, înainte de Auguste Gauvain. Alfred Capus, Maurice Donnay, Robert de Flers, René Doumic, Gabriel Hanotaux, ca să cităm din memorie, au fost toți ziaristi; au răzbit însă sub cupola nemuririi ca preoți credincioși ai scri-

sului, ca slujitori ai literaturii, ca virtuoși ai condeiului capabili de a pune adevărul cotidian în lumina metaforelor și a ideilor întretăiate ca fâșiile reflectoarelor.

De altfel la secțiunea «științelor morale și politice» Auguste Gauvain a pătruns pentru activitatea lui trecută, de strălucit înțelegător al politicii contemporane.

Oricât de folositor ar fi ziaristului nostru să prezinte alegerea lui Auguste Gauvain ca un «precedent»,

oricât am dori să vedem pe d-l Rosenthal la Academie — găsim că reporterul care a părăsit o zi subiectul favorit al accidentului de tramvai, pentru a striga ziaristului francez: «Să trăești colegă!», și-a pierdut timpul.

De altfel presa românească are un strălucit reprezentant la Academie. Nici acesta însă nu e sub cupola plenipotențiarul vreunui sindicat profesional. Numele lui: Nicolae Iorga.

EUGEN TITEANU

SCRISORI LONDONEZE

SCRISOAREA II-a

LONDRA. SIR WILIAM DJONS

UN cunoscut m'a sfătuit ca înainte de a lua drumul Bucureștilor să-mi fac testamentul, fiindcă c. f. r. funcționează după sistemul unui oarecare Tancred sau Manfred, așa că din două trenuri unul neapărat deraiază sau măcar se ciocnește, dacă nu cade de pe un pod într'un pârâu.

Nu l'am crezut.

Cu biletul de clasa întâia totuși, n'am găsit loc în vagon. Șeful de tren mi-a spus că toate compartimentele sunt ocupate. Ce să fac? Un pasager însă îmi dădu un sfat mut; o discretă frecare a degetului arătător cu cel mare. Asta după o francmazonerie care mie îmi era cu totul necunoscută.

Fiindcă nu înțelegeam, mi-a strigat tare: bacșiș! Dintâiu m'am gândit că astfel se numește șeful de gară și am vrut să mă duc la dânsul, dar mi s'a explicat că bacșișul nu e om, ci banii pe care trebuie să-i dau șefului de tren ca să găsească loc cu biletul meu.

I-am dat. Indată, ca prin minune s'a găsit loc. Am rămas mirat.

Am auzit că există o stație între Bălți și Ungheni — «Falești» sau mai bine zis «Katletești». Acolo trenul așteaptă până când pasagerii sfârșesc de mâncat toate cotelele dela bufetul gării.

Nu știi dacă și acest sistem e sistemul Tancred. Deși am cumpărat bilet de tren direct Kișinău-București, am avut câteva transbordări din cauza podurilor care sunt atât de grațioase, încât nu pot suporta greutatea groșolană a trenurilor.

In fine, am ajuns la București.

Aici s'a început pelerinajul dela un hotel la altul. Pretutindeni același răspuns:

— N'avem camere libere!

Am făcut cunoștința diferitelor persoane foarte grave care poartă cuvântul «portar», scris cu litere aurite pe șapcă.

La urma urmei unul din ei, mai sincer a rostit formula francmasonică:

— Bacșiș!

Am înțeles îndată și peste câteva minute am intrat în camera mea, însă fără apă. Servitorul mi-a spus

— Nu curge.

La întrebarea mea «de ce?», a răspuns o injurătură la adresa primarului orașului care a fost injurat de corbescu.

În viața mea niciodată n'am auzit o astfel de injurătură!

Am aflat prin telefon că ministrul pe care îl căutam, se întoarce la București numai peste două săptămâni, fiind în călătorie.

Trebuie să știi, dragă prietene, că miniștrii în România nu se potrivesc cu ai noștri, după cum nu se potrivește poezia scumpului nostru Byron, cu a poetului național român, Victor Eftimiu.

Ministrul român e și ministru și rob credincios și valet al șefului de guvern și omul de casă al lui.

De aceea șeful guvernului se folosește de miniștri după plac. De exemplu: ministrul de care aveam nevoie a fost trimis în provincie ca simplu agitator, sau să aleagă niște mascuri de rassă pentru moșia numită Florica, Rodica, Dodica sau așa ceva.

Da, patriarhale moravuri domnesc în România; de aceea se spune că are să se facă o Constituție care să le mai occidentalizeze. De pildă o să introducă spânzurători.

Ca să nu-mi pierd timpul degeaba, am făcut cunoștința cercurilor intelectuale.

E un pumn de oameni intelectuali, foarte strâns, un grup mic de oameni culți cari se contopesc în majoritatea oamenilor ocupați cu pantalonii bine călcați, cu cravate, cu limba franceză, cu coafura și cu lustruitul ghetelor.

I-am auzind vorbind de mai multe ori. Am făcut cunoștința scriitorilor, ziariștilor, artiștilor, pictorilor, poeților.

Franța, Franța și Franța...

Uneori mi se părea că mă găsesc nu în o țară independentă, ci în o colonie sudaneză a Franței.

Poeții imitează poeții francezi.

Noveliștii imitează noveliștii francezi.

Nu pot să spun că au reușit prea bine în această întreprindere. Îmi reamintesc urșii dansând menuet. După pantofii cu vârfuri ascuțite sunt de sigur francezi, dar mai departe!...

Am încercat să fac cunoștința literaturii naționale. În zadar.

Mi s'a spus?

H I E N A

— A fost odată. Acum noi scrim à la —

a — Anatole France,

b — Maupassant,

c — Emile Zola,

d — Marcel Prévost, etc.

«La Capșa» — sediul central al culturii românești, vezi oameni cu monoclu și auzi numai exclamațiile:

— Mă, tu iești genial!

— Mă, vom veni noi la putere!

Necunoscând bine limba română, credeam exclamațiile injurături.

Mai târziu am priceput că mă înșelasem.

Populația română, în fața reprezentanților săi se desparte în două tabere:

1. Cei cari «sunt la putere» și

2. Cei cari vor să vină la putere.

Aici e lacătul înțelegerii tuturor luptelor politice.

Apropos: partidul politic în România n'are același sens ca la noi.

La noi partidul politic înseamnă o idee, o ideologie, ori măcar un program.

În România dimpotrivă. Idei politice nu există, sunt înlocuite de persoane.

Partidul lui:

a — Brătianu,

b — Averescu,

c — Stere,

d — Marghiloman,

e — Maniu,

f — Cuza, etc.

Luptele politice, mai ales, alegerile se petrec în mod foarte simpatic și chiar bucolic.

Cei cari «stau la guvern» fură urnele alegătoare ale adversarilor, și acest fapt nu mai turbură pe nimeni, de oarece și luptele politice sunt afaceri familiare.

Intr'adevăr o țară binecuvântată!

Să-ți spun sincer mă simt într'o țară fabuloasă, în țara faimosului Harund-al-Rașid.

Mai ales mă răpește naivitatea asta primitivă, dar nu lipsită de oarecare farmec.

Când intri, de pildă, în parlamentul românesc, te cucerește un sentiment foarte ciudat. Nu știu de ce însă îmi reamintesc copilăria mea, când cu frații mei ne jucam, făcând din scaune un tren.

Ți-aduci aminte?

Iar când aud cuvintele: «noi suntem o Franță balcanică», zâmbesc cu oarecare tristețe înduioșată:

— O, copilăria noastră! Unde ești?

Deși România e țară mare și întregită, ea se desparte în mai multe naționalități, anume: regățeni, bănățeni, transilvăneni, ardeleni, bucovineni, basarabeni, brătieni, etc. Cea mai puternică națiune e speța brătienilor, cea mai bogată și cea mai îndrăzneată.

Ea predominază.

În fruntea acestei națiuni

stau trei frați:

Ionel,

Vintilă, și

Dinu.

Ionel și Vintilă sunt înzestrați oarecum, îndestul de modest cu darul cuvântului. Dinu, lipsit complet de această însușire, e umbra fraților.

Cineva l-a numit pe Ionel — «Vizirul dunărean». Ce greșală! O, ce greșală! Ce fel de portar ar fi fost el la noi la Londra, la camera lorzilor!

Parlamentul pentru el nu e decât o familie compusă din frații, nepoții, prietenii buni și m. d. la fel.

Însă cu toate acestea Brătianu trece în România drept bărbat de Stat și chiar un bărbat de Stat mare, iar frate-său Vintilă un mare financiar. (Fratele Vintilă a fost contabil sau așa ceva).

După cecece am auzit, am observat și am remarcat — România trebuie să fie numită Brătienia. În același timp, guvernând țara, Brătianu își are mai multe crășme cu vinuri din viile sale, și astfel unește plăcutul cu folositorul.

Ce om fericit!

Dar îmi închipuesc ce ar fi spus compatrioții noștri cetind firme la fel:

— «Vinurile lui Lloyd George»,

Sau:

— «Țuca lui lord Curzon».

Sau:

— «Cognacul lui sir Eduard Grey».

În România e foarte firesc, e mai patriarhal, mai pastoral.

Prim-ministru — vânzător de vin! Ce subiect strălucitor pentru o operetă!

Românului îi place gluma și de aceea el se uită la actualul guvern în mod glumeț. De altfel nici nu se poate altminteri.

De altfel altminteri e imposibil.

Pe de altă parte și naționalitatea brătienilor e dispusă și foarte dispusă pentru glume. De pildă: ea — adică naționalitatea aceasta numeroasă — dorește a introduce în legi pederapsa cu moartea și cenzurarea presei și pentru asta a ales un om foarte distrat, Bîsescu, Disescu, Mișescu sau așa ceva.

Această nuanță, nuanța humoristică chiar și în lucruri serioase ne dovedește vitalitatea poporului și ne făgăduiește viitorul cel mai strălucitor pentru Valahia.

Asistând la deschiderea sesiunii extraordinare a parlamentului local și familiar, involuntar mi-am reamintit pe ai noștri primi-miniștrii.

Ce mai naivi suntem! La noi prim-ministrul e plin de demnitate. Aici însă e umflat ca un cocoș indian, cu coada în sus.

Servitorii lui sunt la fel, imitându-l.

Intr'o altă scrisoare ți-o povesti despre dâșii, despre cei pe cari i-am cunoscut, precum și despre cei pe cari numai i-am văzut.

LORD ARTHUR GRAHAME

OMUL CU HALEBARDĂ

E un înalt personaj. Ți-o spune prin întreaga lui ținută bătoasă, de vagmistru în haine «țivile», prin neglijența ce o pune când îți întinde mâna, prin aerul de oboseală, de plictiseală pe care se căsnește să și-l marcheze pe față.

E un înalt personaj d-l Al. Mavrodi. D-lui I. G. Duca îi zice «Jean», d-lui Mârzescu «Georgel» și chiar vânătorului domn Vintilă, nu se sfiște să i-se adreseze la persoana a doua singular cu un «tu» familiar. Director

al ziarului «Viitorul», strălucește prin caligrafiera articolelor dictate de diverși șefi liberali și prin îndârjită luptă pe care o duce împotriva gramaticei. Între timp face și pe samsarul diverselor ziare independente.

De unde a ieșit acest înalt personaj?

Cine ar bănuși că omul cu înfățișarea solemnă de astăzi este fostul garderobier dela Sf. Spiridon din Iași, pe care un bătrân om politic, învechit în craclăcuri, spre a-i răsplăti serviciile, l'a transformat pe urmă din garderobier în figurant la teatru? Domnul Al. Mavrodi ieșea din semiobscuritatea unui vestibul, pentru a figura pe scenă în lumina amețitoare a becurilor electrice. Incepea ascensiunea.

La teatru, printre culise și picioare încasate cu demnitate și dispreț în partea inferioară, a învățat cuvinte radicale.

Tânărul fost garderobier își mărea vocabularul.

Ținând halebarda a învățat prestața, jucând pe lacheul a izbutit să-și încovoie spinarea cu eleganță și ținută respectuoasă.

Și între culise câte căzături bătrâne nu rătăcesc printre fustele foșnitoare și excitante ale actrițelor?...

Norocul i-a întins mâna. D-l Al. Mavrodi a adăugat halebardei plaiavazul de reporter. Și ani dearândul Iașul se amuza într-o egală măsură de jobenul baronului Vax și nu mai puțin impozantul joben al gagentului Al. Mavrodi.

Se pare că patronul «Evenimentului» îi găsea prea puține calități gazetărești și l-ar fi dorit interpretând numai rolurile de lacheu la teatru, iar nu de trepăduș la gazetă. Într-o bună zi, d-l Alecu Bădărău l'a făcut dar «Adevărului». Era o glumă pe care o făcea. D-l C. Mille s'a apucat serios să stilizeze fostul figurant de teatru. Insinuant, supus, cu ușurință de a se strecura cleios ca o rămă, d-l Al. Mavrodi a izbutit să ajungă reporter politic prim aghiotant al d-lui Albert Honigmann. Și într-o bună zi minunea se făcu: aghiotantul primului reporter politic al «Adevărului» fu cumpărat de liberali ca o marfă de preț. D-l C. Mille dovedise posibilitatea alhimiei.

Treptele măririi fură urcate. Director al ziarului «Viitorul», director general al Teatrelor, iar mâine subsecretar de Stat și poate ministru.

Vă amintiți povestea lui Duroy eroul din Bel-Ami?

Astăzi el priveghiază bunul mers al artei, el determină curente, el stabilește noile criterii estetice.

Și în partidul liberal mai sunt oameni de carte, în afară de oamenii de bancă și oamenii de casă: d-l Ion Pillat, de-o pildă, reprezintă o mare bunăvoință artistică și o frumoasă cultură literară, totuși masiva ignoranță a d-lui Al. Mavrodi impresionează mai mult inteligența obtuză a d-lui Vintilă Brătianu, decât delicatele cântece ale nepotului său.

Dictator peste teatre, i-a fost ușor să impună unui ministru fără energie, obligația de a plăti un milion lui Leonard, fiindcă în trupa de operete se află asociată și soția sa d-na Elena Mavrodi.

Soțul plătește soției, discrete daruri din punga statului.

O! dar nu numai în țară omul cu halebardă reprezintă cultura românească. D-l I. G. Duca l'a luat la Lausanne spre a-l prezenta Europei adunate în conferință ca pe cel mai complet, mai sintetic, mai rezumativ reprezentant al presei române.

D-l Al. Mavrodi ne-a aranjat cu opinia Europeană. Putem fi liniștiți.

Ce admirabil subiect de roman! — el rezumă o epocă — el caracterizează o societate. Linia ascendentă a fostului garderobier descurajează orice morală.

Plecăm fruntea. A învins.

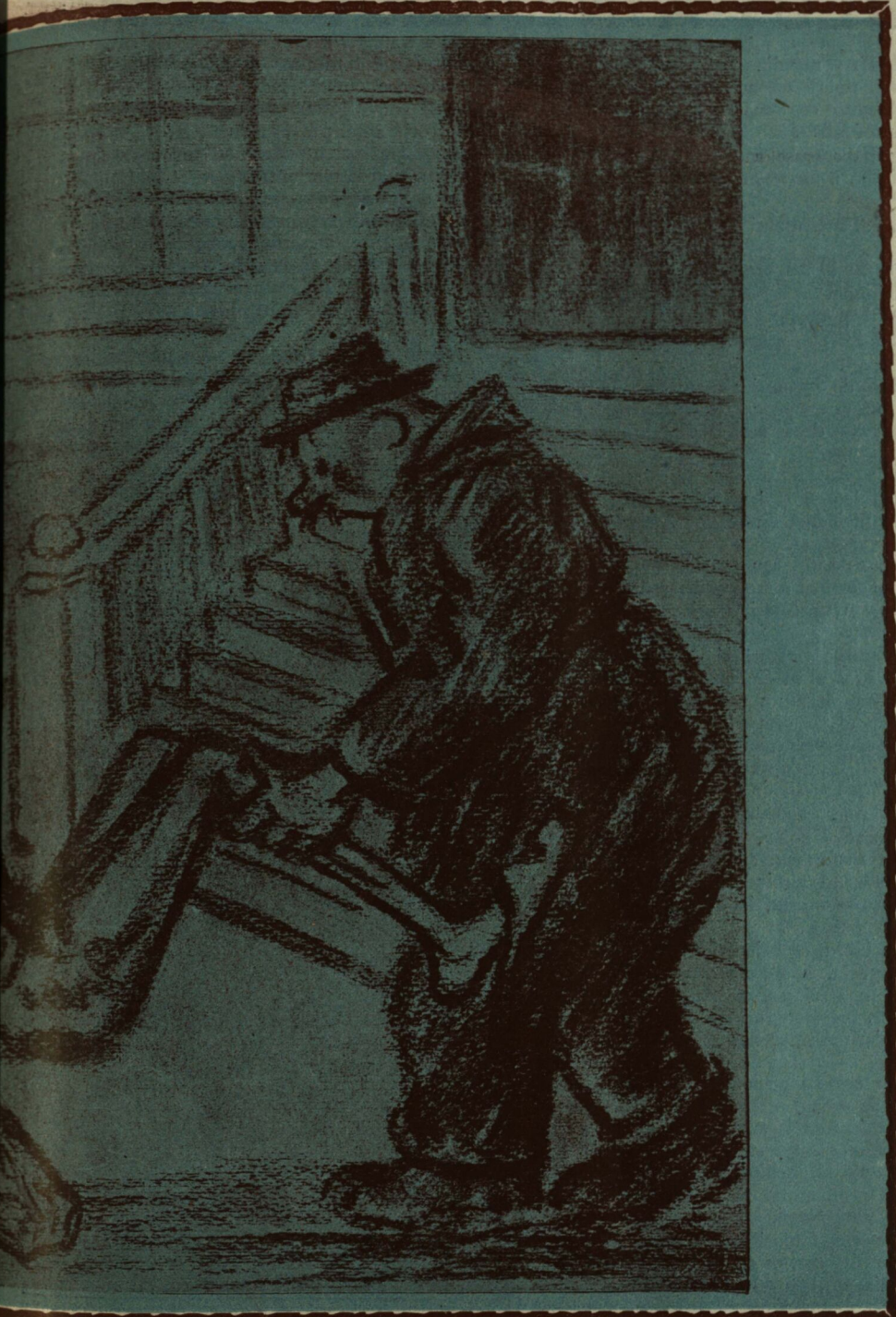
E epoca omului cu halebardă.

a. b. c.

— Bolnavul de la Camera 3 a părăsit patul!

ASTRE

DESEN DE B'ARG

REVOLUȚIA NEAGRĂ

ARTICOLUL «Tragedia orașelor» al d-lui Pamfil Șeicaru tipărit tot aci, acum câteva săptămâni, sfârșește cu două rânduri, pline de un înțeles profund:

«Tragedia orașelor moderne!
Civilizația a intrat în agonie».

Punctul central al articolului se găsește în câteva cuvinte:

«Satele au blocat orașele».

D-l Șeicaru minunat a prins sensul acestei anti-teze tragice: satul și orașul.

Și lupta surdă între ele, e ceva ce aș numi: revoluția neagră.

Sunt două feluri de revoluție: cea roșie, însângeroasă, cu fier și foc, și cea neagră, jertfele acesteia însă sunt și mai numeroase decât aceleia dintâiu, ba chiar întrec cu mult.

Satul și orașul.

Două mentalități deosebite, două culturi polare, două linii paralele care niciodată nu se vor apropia, după legile stricte ale geometriei.

Cine are dreptate: satul sau orașul?

E o problemă de cea mai mare importanță, de oarece de ea depinde soarta unei țări, unui popor și chiar soarta unei civilizații.

Odinioară a existat o legătură și o înțelegere între sat și oraș: anumite în evul mediu, în timpul războaielor țărănești. Mai târziu legătura aceasta s'a rupt și în timpul lui Louis XVI, în timpul constituantei franceze, în ajunul revoluției celei mari, din așa zise «cartele» a apărut cu o evidentă isbitoare vederea prăpăstiei, care despărțea satul de oraș.

Și de atunci prăpastia aceasta se adâncește mereu.

Pe când orașele se înnoiau, la pas cu timpul, se preschimbau, se transformau, satele zăceau în starea lor natală, neînțelegând nimic sau foarte puțin din ceea ce se petrecea — «acolo», în lumea electricității, tramvaielor și telefoanelor.

Sătenii știau un lucru, că băieții lor, plecați în oraș, ca să muncească acolo, se întorceau «stricați».

Și într'adevăr: în satele, apropiate de orașe, mai ales de orașe mari, încet cu încetul dispăreau cântecele strămoșești, datinele, credințele, haina atât de pitorească.

Satul, din ce în ce mai posomorit, cu sprincenile încruntate, privea la ceea ce se petrece în oraș. Orașul însă la rândul său se uita la sat cu dispreț.

Mi-aduc aminte, — eram încă copil —: veniam în fiecare vară la vacanță la unchiul meu, în satul Tărăsăuți, în ținutul Hotin, situat pe malul Prutului, la 5 kilometri dela Sulița-Nouă.

Și cu fiecare an tot se împuțineau la «joc» costumele naționale, pline de pitoresc, dispăreau «catrințele», înlocuite de fuste, mizerabil croite de o modistă proastă dela Sulița-Nouă.

Dispărea frumosul.

Tineretul e întotdeauna și pretutindeni — tineret. Ii place ceea ce e nou. Bătrânii însă, inconștient și intuitiv, se împotriveau produselor orașenești.

Multe vorbe înțelepte au răsunit pe atunci pe malul Prutului. Mă căesc: pe atunci ele mi se păreau ridicole, numai mai târziu am înțeles că bătrânii își păstrau, se sileau să păstreze, originalitatea individuală care în același timp e și originalitatea națională.

Mi-aduc aminte de serile petrecute în grădina învățătorului Alexandru Lungă în tovărășie cu dascălul bătrân Alexandru Dumbravă (și unul și altul se odihnesc cu Dumnezeu în cimitirul liniștit și poetic dela Tărăsăuți).

Ce suflute adânci și liniștite! Ce gândiri limpezi! Ei au prezis revoluția rusă cu 20 de ani înainte.

Și unul și altul ar fi demni să ocupe loc alături de marele filozof rus — țaran — Grigorie Scovorodă.

D-l Pamfil Șeicaru scrie: «tragedia orașelor moderne. Civilizația a intrat în agonie»...

Are dreptate, dar — care civilizație? Și ce e o civilizație adevărată?

Civilizația orașelor?

DESEN de MAUR

Civilizația orașelor: Nitta Jo.

E o bucată de pâine neagră, o bucată de malai aco- perit cu o pătură de unt.

Cine face civilizația aceasta? 10—15 oameni, pe care «Vulgul» nu-i pricepe. «Vulgul» totdeauna vul- garizează. Gramofonul, telefonul el încă îl pricepe. Mai pricepe și trenul accelerat, precum și cravatele la modă, sau pantofii.

Insă mai departe? . . .

Orășanul de mult a pierdut legătura cu satul, adică cu cei cari îi dau hrana.

Săteanul își dă seama foarte bine despre acest lucru, și a devenit un dușman al orășeanului, un dușman surd și foarte încăpățânat.

Săteanul face o «revoluție pasivă»; cea mai strașnică dintre revoluții, — revoluția neagră.

Iată câteva exemple:

Cel care se gândește că revoluția rusă fu făcută de Rodzianco, sau de Kerensky, sau de situația grozavă a Rusiei — se înșeală.

Revoluția rusă fu făcută de babele din sat. Când guvernul rus de pe atunci a declarat că fiecare om are dreptul numai pentru «un funt» (o jumătate de ki- logram) — «un funt de pâine» — atunci țărancele s'au dus în fața palatului imperial. Și cazacii, trimiși ca să-i împrăstie și să-i împuște, au refuzat.

Satul a doborât orașul.

Și orașul a început să moară.

D-l Pamfil Șeicaru a subliniat tragedia neînțelegerii reciproce.

Insă mi-se pare că neînțelegerea aceasta nu e numai de natură economică, socială sau politică, neînțele- gerea între sat și oraș are o nuanță psihologică-mistică.

Satul crede încă că există un singur adevăr și tră- ește după adevărul său inchipuit, care, poate și e în realitate adevărul adevărat.

Orașul e producția miilor și miilor de minciuni mici

cari în total se contopesc într'o Minciună Mare, ce își poartă numele de «civilizație».

Și săteanul îl privește pe orășean cu oarecare neîn- credere și îl socoate suspect.

Neînțelegerea între sat și oraș are o istorie veche, destul de variată, plină de fapte izbitoare uneori.

Să aduc câteva exemple din istoria rusă:

Petru cel Mare a introdus civilizația europeană în stepele imense ale Rusiei — și fu privit de țărănimea rusă ca un împărat — Antechrist.

Firul care lega odinioară pe țar cu țaran—s'a rupt.

Satul proclamase încă deatunci pe încet războiul surd contra orașelor.

Toate mișcările și revoltele țărănești au fost în- dreptate contra orașului, care înfățișa o idee dușmă- noasă pentru popor.

Pagaciöv a fost primul care a rostit în gura mare acest cuvânt și cu greu, cu jertfe mari orașul a stins incendiul ce falfăia în sate, l'a stins cu vărsare de sânge.

Orașul moare.

D-l Pamfil Șeicaru are dreptate. Și moare din cauza ideilor sale.

Orașul a născocit «patriotismul», «democratismul», orașul a născocit mai multe bășici de săpun de care satul n'are nevoie.

D-l Pamfil Șeicaru scrie:

— «Civilizația a intrat în agonie». . . D-sa are drep- tate însă pe jumătate.

Care «civilizație?» Cea a orașelor sau a satelor?

Și satul își are civilizația a sa, poate mai trainică decât civilizația orașelor.

In fața mea a murit un oraș superb — Petersburg.

In loc de 3 milioane de locuitori, — orașul s'a po- menit numai cu 700 de mii.

Numai o discuție largă, și opiniile diferite, ne vor ră- spunde la întrebarea noastră îngrijorată:

— Satul sau orașul?

LEON DONICI

VAI... TOCMAI VIRGIL MADGEARU

D-L Virgil Madgearu este pentru noi, fraza fără lo- gică a papagalului, strâm- bătura comică a maimu- ței, plânsul clownului. Element de permanență înveselire, eco- nomistul cu ochelari și umeri strâmbi, ne-a produs adesea între două răsete o umbră de tristețe. Reprezenta totuși o muncă intelectuală, tenace, pasionată. L'am ascultat adesea și m'au durut insuc- cesele, i-am cetit articolele și m'a mâhnit platitudinea de cugetare ce se înșiră neghioabă dealungul coloan- elor. D-l Virgil Madgearu era clasat.

Dacă nu exista d-l Vintilă Brătianu, pentru noi agi- tatul financiar țărănist rămânea o simplă și neizbutită contorsiune de paie. Vistierul liberalilor s'a jertfit.

I-a înlesnit d-lui Virgil Madgearu un succes real. Contururile de caricatură s'au rotunjit, umbra ridi- colului s'a îndepărtat și violența arumentării a impus. D-l Vintilă Brătianu părea un biet șoarece zăpăcit care-și caută gaura unde să-și găsească adăpost și sal- vare. Pe când loviturile cădeau precipitate și sigure: bonurile de tezaur, retragerea hârtiei Băncii Generale (emisiunea germană), bugetul, camuflarea Stelii-Ro- mâne, naționalizarea subsolului, eftenirea vieții, D-l Vintilă Brătianu răspundea prin lepădări de satana, și îngrămădit în colțuri se transforma din financiar într'o caterincă elegiacă și monotonă.

Ca prin farmec, la sfârșitul ședinței d-l Virgil Mad- gearu înceta de a mai fi ridicol, iar d-l Vintilă Bră- tianu înceta a mai fi financiar și economist de largă în- țelegere a problemelor momentului.

Și ieșind dela ședința Camerii m'am întrebat ce ră-

H I E N A

mâne din prestigiul de mare financiar al visterului, prestigiu ce a format permanenta teroare a țării, când d. Vintilă a fost așa de șifonat de junele giumbușlucăr țărănist?

De ani de zile, vieța economică a țării stă sugrumată în cadrul fixat de «Banca Românească». Nimic nu s'a putut mișca decât la semnalul și în măsura hotărâtă de administratorul delegat al aceleiași bănci. Puteam să ne refacem mai repede decât orice e alt stat; astăzi coroana Ceho-Slovacă e de patru ori mai scumpă decât leul nostru, iar normalizarea a început până și în Polonia. Bogățiile pământului stau uitate nevenind în ajutorul nostru; acum ne sbatem într'o mizerie cumplită. D-l Vintilă Brătianu cugetă încă, nu a găsit formula potrivită pentru a armoniza interese pe care noi le știm. Și anii trec, mizeria se întinde ca o apă, iar bo-

gățiile dorm în așteptarea sfârșitului fericit al îndelun gatei meditații economice a marelui vister.

Ne mângăiam cu amăgitoare nădejde, că mai presus de nerăbdarea noastră, stă necontestata capacitate a d-lui Vintilă Brătianu. Dar speranțele ne-au fost decapitate.

Inveselitorul domn Madgearu Virgil, ne-a descoperit imensa goliciune de idei ce se ascunde în cutia craniană a omului încrunțat ca un cioclu și rău ca o rană ce supurează.

Execuția dela cameră a fost dureroasă. Ce mai rămâne din d. Vintilă Brătianu când nici economist nu mai e?

Ca durerea să ne fie complectă, soarta ne-a hărăzit că această cumplită răstogolire în vid a economistului liberal, să o facă tocmai d. Virgil Madgearu.

Vai! tocmai Virgil Madgearu!

OVREIUL ANTISEMIT

O DINIOARĂ bancherii se numiau zarafi. Pe atunci făceau cămătărie, speculau slăbiciunile — mai exact viciile copiilor stricați ai boierilor, dându-le, pe polițe iscălite în alb, 20% din suma cuprinsă în cambie. Pe neșimțite zarafii au ieșit din străzile și întunecoasele lor prăvălii, pentru a ridica clădiri sfidătoare, în care, un furnicar de funcționari să aibă în grijă ca specula să fie făcută cu toate formele de legalitate (azi câștigul de 30% e principiu legal). Siguranța unei fructuoase exploatare le era garantată prin consiliul de administrație, în care toate partidele își trimiteau foștii și viitorii lor miniștri. Averile bancherilor — căci acum nu se mai numeau zarafi — au crescut în economia societății românești cu virulența unui cancer. Intreprinderile industriale și comerciale, menite să stoarcă toate bogățiile pământului, s'au înmulțit și fiecare nouă întreprindere nu însemna altceva decât o accentuare a raporturilor de aservire a politiceii, față de bănci.

Bancherii astăzi se numesc financieri, noua lor nomenclatură vrea să indice ceva din forța ocultă pe care o exercită asupra întregului mecanism social. De aceea orice fenomen politic care se ivește în cadrul unei societăți, trebuie judecat în funcție de finanță. În umbra oricărei agitații stă o bancă.

Financiarul nu are naționalitate — el poate cel mult întreține o mișcare naționalistă, când socotelile i-au ndicat un câștig.

Avem mișcările antisemite. Au apărut brusc fără nici o explicație. La Cluj, la Iași, la Huși, la Galați, la București, studenții au părăsit bibliotecile, au asvârlit indignați cartea de studii și au ieșit în stradă.

Tineretea lor chinuită de mizerii, aprigă în elanul ei naiv, a aflat un dușman în colegul lor de studii tot așa de sărac, tot așa de suferind. S'au găsit oameni cari să insulte studențimea și nu s'au căsnit nimeni să afle de unde pornește vântul învrăjbitor.

Zilnic ziarele își umplu coloanele cu descrierea scenelor violente, în care devastările nu lipsesc, — a diverselor manifestații antisemite. Se comentează faptele, se caută vinovații și bine înțeles numele d-lui A. C. Cuza nu lipsește. Dar ziarele nu s'au întreat ce finanță înlesnește propaganda, publicațiile numeroase ce apar, manifestele ce se împrăștie, agitații anonimi cari circulă dintr'un oraș în altul; toate aceste mijloace de împrăștire și penetrație a unei propagande costă bani. Oii nu poate fi cineva așa de naiv încât să-și imagineze că studențimea așa de nevoiașă, să poată întreține o mișcare ale cărei dimensiuni sunt mult mai mari decât ne putem imagina. Și cu atât mai simptomatic este că nu din Iași a pornit vârtejul agitațiilor, ci din Cluj. Evident că un alt fenomen cu totul nou, alte interese stau în umbra agitațiilor antisemite. Unele ziare au vorbit cu insistență de penetrația agitațiilor pangermaniste, gășind semnul lor fajimos Hacken-Kreuz pe toate publicațiile antisemite ce apar în țară. E o deducție simplistă dintr'o simplă și înșelătoare aparență. *Altul stă în umbra agitațiilor antisemite, cu o reală putere în guvern, capabil de a opri la timp mișcarea când scopul a fost atins.*

Și, există în București un om, singurul căruia d-l Vintilă Brătianu i-a iertat origina evreiască. Habetnicul naționalist dela finanțe, care e mai intransigent și m?i integral naționalist decât chiar d-l A. C. Cuza, are o singură simpatie, o singură pretenție nu numai printre evrei — dar chiar printre români.

Acestei legături — nu vă imaginați una sentimentală care nu poate fi între doi bancheri — d-l Vintilă Brătianu i-a făcut dar circumcizia naționalismului său habotnic. I-a iertat păcatele din timpul ocupației, i-a scăpat un fiu din primejdia unei judecăți; l-a ținut părtaș la fiecare afacere națională și nu s'a dat înlătur;

dela nici o jertfă. D-l Elly Berkowitz nu s'a lăsat mai pre jos. Președinte al comunității evreilor din București, nu a stat o clipă la cumpănă pentru a pași în politică alături de habotnicul propovăduitor al naționalismului integral. A candidat pe o listă și a fost șters fiindcă nu trebuia să se aleagă — dar Elly nu s'a suferat. Ambiția, mândria lui, a adus-o jertfă prieteniei așa de dragi pe care o are pentru d-l Vintilă Brătianu.

Buni tovarăși, năprasnici în pasiunea lor de câștig, ei au pus la cale ultima afacere: «Societatea română de navigație». Acționari — după câte am aflat cei mai mari acționari — atât d-l Elly Berkowitz cât și d-l Vintilă Brătianu, s'au gândit să aducă fiecare aportul de avantajii menite să dea o impulsie cât mai mare societății. D-l Vintilă Brătianu a adus avantajile ultimei legi votate; d-l Elly Berkowitz, agitațiile antisemite.

Cum vă explicați mișcările antisemite apărute sontan? De ce n'am avut agitații antisemite cu un caracter așa de general în 1919 imediat după războiu? Și atunci — în Decembrie 1918 — am avut câteva mișcări de altfel prea puțin accentuate — la facultatea de medicină — care s'au potolit dela sine, fără să mai fie nevoie de atâtea măsuri represive.

Și în Decembrie 1918 era o atmosferă foarte încărcată; ocupația germană, mizeriile războiului, sărăcia, învrăjbiseră spiritele și totuși agitațiile antisemite n'au prins. Astăzi, după trecere de patru ani când spiritele sunt potolite, când alte probleme, alte griji se con-

rează cum se explică brusca lor invazie? Există o populație de evrei refugiați din Ucraina ce sălășluiesc temporar în Basarabia. La un moment dat a fost vorba de o acțiune de evacuare în masă a evreilor refugiați. Pentru a nu-și pierde situația în comunitate și sub presiunea comunității, d-l Elly Berkowitz s'a văzut nevoit să intervină pentru a se reveni asupra hotărârii luate, renunțându-se la acest sistem de evacuare.

Se păstrau refugiații pentru clipa când societatea de navigație primia avantajele pe care i le-a asigurat prin lege d-l Vintilă Brătianu, ca d-l Elly Berkowitz să determine afluența de călători prin deslănțuirea mișcărilor antisemite, menite să provoace o emigrare în masă a evreilor refugiați. Socotiți la cei peste o sută de mii de evrei un câștig numai de 100 lei de emigrant și vedeți ce câștiguri fantastice vor recolta.

De altfel evidența acestei legături reiese și din atitudinea ciudată a guvernului: întâi pasivitatea și pe urmă reprimarea mișcării. Refugiații fuseseră suficient speriați pentru a provoca curentul emigrării.

Paralel cu acțiunea guvernului, de a reprimă mișcările antisemite, s'au rărit și publicațiile antisemite clandestine. D-l Elly Berkowitz închidea punga.

Evreii n'au decât să cerceteze și se vor convinge de acest adevăr: în spatele mișcărilor antisemite vor găsi urmele d-lor Elly Berkowitz și Vintilă Brătianu.

Timpul le va îngădui să strângă și alte dovezi.

Verax

POEZIA TITLULUI

Il n'y a point d'année que les folies des hommes ne puissent vous fournir un volume. — La Bruyère.

RÂNDURILE de față nu sunt scrise spre a arăta că există o poezie a titlului. Lucrul acesta îl știu oarecum toți cei ce se ocupă puțin cu literatura. Cu atât mai mult îl știu cei ce creează literatura și o judecă.

E vorba numai despre o foarte modestă constatare.

Anume: Sunt titluri, cari printr'o implorabilă fatalitate compromit pentru totdeauna pe cei ce le-au elaborat.

În acest sens, iată ce găsește vioiul stilist în monosilabe, d-l Ramiro Ortiz, magistrul în literatura italiană, — să lipească pe fruntea îngustă a cursului său de anul acesta, la facultate: «Către Studenți, despre ceva de pe acest pământ».

Ați prins oare volatila subtilitate a acestei minunate formulări? Nu sunteți, de acord cu mine în a recunoaște farmecul misterios ce se desprinde din adorabilul «ceva»?

Ah, acest «ceva»! E emoționant! E sublim!

După prima descoperire, mai eră însă de aflat «ceva». Am plecat împovărat de-o grea enigmă. Trebuia să cercetez: Ce anume să fie acest «ceva» de pe pământ?

Iată cum am încercat să ajung la o concluzie. Mi-am spus: «Ceva de pe pământ»? Dar pe pământ sunt multe lucruri și in-

teresante și respingătoare. Desigur însă că d-l Ortiz nu poate vorbi decât despre lucruri interesante.

Deci: «Către studenți, despre ceva (interesant) de pe acest pământ».

Totuși, ce putea fi așa de interesant, pe pământ? Să fie florile, pepenii verzi, guliile? A, dar acestea sunt banalități, despre cari au mai vorbit și alți magiștri și pe cari le-au mai cântat doar și poeții cu talent!

Atunci? Dar poate că nu trebuie să înțelegem prin pământ numai decât «praf» sau «noroi»; ci trebuie să fie vorba despre pământ în genere.

Prin urmare, «ceva», care deși e pe pământ, poate să nu fie în contact cu pământul. D-lui Ramiro îi plac lucrurile ce stau la înălțime.

Deci: «Către studenți, despre ceva (interesant și la înălțime) pe acest pământ».

Dar ce poate fi interesant și la înălțime «pe acest pământ»? De bună seamă, sunt multe lucruri. D-l Ramiro se ocupă însă cu lucruri imateriale.

Deci: «Către studenți, despre ceva (interesant, la înălțime și imaterial) de pe acest pământ».

D-l Ramiro mai este însă și un abil cercetător prin autoanaliză.

Deci: «Către studenți, despre ceva (interesant, la înălțime, imaterial și obținut de d-l Ramiro prin analiză) de pe acest pământ».

Ce să fie oare? *Εδωκα!* «Ceva»-ul e determinat ca noțiune. Nu poate fi vorba decât de ridicolul uman. De ridicolul uman nemilos, definitiv și atotputernic.

KANT II

PUNCTE PE I

Numărul viitor al «*Hienei*», pentru sărbători, va apărea dublu (No. 13 și 14), în format mărit, cu numeroase desene și colaborări.

Exemplarul se va pune în vânzare Joi, 4 Ianuarie 1923, cu prețul obișnuit de 5 lei.

GIUMBUȘLUCURI MUNICIPALE

Dacă stilul e omul, atunci d. Corbescu are nevoie de un grabnic tratament medical.

Când toată lumea se plânge de murdăria și lipsurile Capitalei, d-l Primar se distrează compunând comicării epistolare, ca aceasta reprodusă aidoma, cu ortografia și hazul autorului, din «*Viitorul*», cu data de 23 Decembrie 1922.

«PENTRU D-L DIRECTOR AL «UNIVERSULUI»

Dragă Popescule-Stelută,

«Mersi pentru jantila scrisoare din «*Universul*» matală. Ți mulțumesc că ai scriso deschisă. Bravo! astfel citește lumea și pe a mata și pe a mea, ș'apoi judecă cine are dreptate. Așa se 'nvață să judeci. Uite, eu, chiar recitându-te, am găsit că mata ai dreptate! Ce vrei, dacă așa merg lucrurile, trăim sub «*vremuri*» — cum zicea Logofătul — și vremurile azi sunt «*grele*».

De pildă: eu din *cal* ce eram, m'am făcut... «*Primar!*» — Pe când mata, din *cal*, ai devenit, «*Consul!*»... pardon, «*ministru!*» am vrut să spun; dar enervat, că n'am nici apă, nici canal, nici lumină, nici pavaj și nici veri-o «*minune!*» din care să le scot pe toate dintr'o dată — mă gândeam la Caligula care-și făcuse «*Consul!*» pe calul său favorit «*Incitatus!*».

— «*Mare ispravă!*» zicea mulțimea pe vremurile celea — să faci dintr'un «*cal!*» un «*consul!*»! S'ar fi înțeles să fi făcut dintr'un «*consul!*» un «*cal!*»... asta minune, da!

Dar mă iartă că trebuie să te pătăresc... sunt chemat urgent în strada Pitagora, de unde mi se raportează că doi trecători, alunecând și căzând pe trotuarul necurățit din fața unei prăvălii, s'au ridicat și intrând în prăvălie au bătut bine pe prăvălias pentru că trăește «*fără de Lege!*». — Și iarăș sunt de... o nervositate perplexă: unde să trimet pe reclamantul băței; la jurați, ori la veri un ziar «*anumit!*»...

Cu mai bine.

GEORGE CORBESCU.

Aflăm în ultimul moment, că d-l Stelian Popescu, pocăit, a făcut apel la d-l Primar al Capitalei să devină colaborator permanent al «*Veseliei!*».

„LOVITURA PORCULUI“

Titlul și cele ce urmează, din «*Straja*», cotidian tipărit la Craiova: «... Și porcul partidului țărănist din localitate, este desigur acela pe care cititorii noștri l-au ghicit dela primele cuvinte: d. *Sică Georgescu!*»

14

«*Nu voim însă să fim acuzați de injurie și trivialitate. De aceea nu vom identifica pe d. Sică cu fenomenele organice (?) ale acestui animal — cari în arta culinară au utilitatea cunoscută(?) — ci cu spiritul și apucăturile sale atavice, cari îl fac atât de respingător.*»

«*De luni de zile, de când această brută alcoolizată grohăe pe toate cărările libertăților publice, de care, printr'o inadvertență a naturii abuzează, murdărindu-ne drumul și împrăștiind prin organul său inferior «Brazda» duhoarea pestilențială a butoacelor sfoegite. Totdeauna ne-am întors fața cu scârbă și am trecut înainte, fără să-i facem cinstea de a-i adresa vre-o vorbă sau a-i administra vre-o lovitură de... picior!!!!*»

«*Are noroc d. Sică, «porcul partidului țărănesc din localitate», că «Straja» nu vrea să fie acuzată de injurie și trivialitate și nu întrebuințează decât termeni academici. Altfel, o pățea rău de tot!*»

LITERATURĂ DETECTIVĂ

O nouă stea a apărut pe firmamentul — și așa destul de zdrențos — al literaturii românești: *Marcel Biberi-Sturia!*

În calitate de director al uneia din cele două ramuri de comerț exterior, — import sau export — s'a mărginit a semna proza inspidă a inferiorilor.

Îștit, fără voia sa, din acest mediu de iefteță literatură oficială, primii săi pași s'au îndreptat — iarăș nu din proprie inițiativă — spre Văcărești.

Acolo, va fi trăit, poate, neplăcutele momente descrise de T. Arghezi și puse în spinărea unui funcționar de bancă incorect.

Cei ce fură mult nu fac decât, în cel mai rău caz, puțină pușcărie. Deci, Marcel Biberi-Sturia a ieșit curând din Văcărești, neavând de așteptat decât să-i crească la loc bretonul maltrat de oamenii stăpânirii, pentru a-și face din nou apariția în lume.

Contactul select din Văcărești l-a luminat asupra adevăratei sale chemări. Cu concursul intelectual al camarazilor de acolo, el a conceput, a compus un roman perfect «adequat mediului»: «*Omorătrea Zenaidei Spănescu!*»

Nu putea fi nimeni mai indicat a trata... «*literar!*» un asemenea subiect, perfect la curent cu toate metodele moderne întrebuințate în escamotări de pungi și în crime.

Pentru publicul cetitor în intenția de a se cultiva, ar fi purtat, totuș, mai mult interes, dacă Marcel Biberi-Sturia l'ar fi inițiat asupra modului cum se fac afacerile când ai norocul să fii funcționar de încredere într'o instituție, fie publică, fie privată.

Românul, după cum s'a argumentat și cu ocazia discuției asupra pedepsei cu moarte, nu e sângeros... nu-i place crima... îi place găinăria.

Gurile rele zic, că volumul lui Biberi-Sturia ar fi fost tipărit cu fondurile Ministerului de Industrie și Comerț.

Pe când va veni la rând să cetim opere literare datorite d-lor Al. Constantinescu P., Tancred C. (fără P.), etc., căci d-l Tăslăoanu o luă înaintea tuturor: făcu literatură întâiu și apoi stagiul la Industrie și Comerț.

Al. Climescu-Gusti

MEMORIA D-NEI
LUCIA STURZA-BULANDRA

D-l A. de Herz, într-o scrisoare adresată d-lui Dem. Theodorescu, îi completează o constatare făcută asupra efectelor vârstei doamnei Bulandra (Lucia). «Nu și-a pierdut numai dicțiunea, dar și-a pierdut și memoria», scrie d-l A. de Herz.
Târzie constatare. N'a uitat oare, d-na Lucia Sturza, și veacul în care s'a născut?

ȘCOALA COCOTELOR SAU
FIECARE CU SPECIALITATEA SA

În sfârșit, pentru închiderea falitului «Teatru mic» și spre a înlesni o frumoasă retragere din teatru d-nei Elvira Popescu, junele cabotin și credincios om de casă al fanatei actrițe, d-l Ian-covescu, a izbutit să obțină dreptul de a reprezenta piesa «Școala cocotelor».

De ce n'a început cu această piesă?
Erau în specialitate cei trei bufoni!

OPORTUNISM ȘI
PRUDENTĂ REVOLUȚIONARĂ

Virgilică Madgearu credea în revoluție. De altfel tovarășul său, Dr. N. Lupu, în fiecare seară, după al 15-lea șpriț (cu puțin sifon și cât mai mult vin) îi întărea convingerea prin icnături întretăiate, oratorie sumară de cameră. Revoluția venea. Imaginația doctorului, aburită de șprițuri, o vedea venind majestoasă și neîndurată.

Om prudent, Virgilică Madgearu s'a gândit că revoluția implică o confiscare a tuturor averilor imobiliare și cum intransigența lui revoluționară nu trebuia să intre în conflict cu interesele gospodărești, a sfătuit pe socrul său — un om bătrân, cu frica lui Dumnezeu — să-și vândă moșia din preajma Capitalei.

Bătrânul s'a opus, a căutat să-l convingă pe neînduratul revoluționar că e păcat să se vândă moșia, dar zadarnic. Ametit, speriat de perspectiva unei confiscări; bietul bătrân a vândut moșia Ciorogăria și s'a resemnat în așteptarea revoluției.

Au trecut luni, au trecut ani și confiscarea averii imobiliare nu s'a produs, revoluția nu a venit.

Virgilică Madgearu, ca și atunci, crede în profețiile D-rului N. Lupu, făcute după al 15-lea șpriț.

DIRECTOR: PAMFIL ȘEICARU
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
BUCUREȘTI / STRADA POVERNELI, 28

H I E N A

REVISTĂ POLITICO-SOCIALĂ

APARE ÎN FIECARE DUMINECĂ
ABONAMENTUL ANUAL LEI 250
EXEMPLARUL LEI 5

TIPARUL CULTURA NAȚIONALĂ, BUCUREȘTI

CLIȘEELE BRAND

CULTURA NAȚIONALĂ
SOCIETATE ANONIMĂ ROMÂNĂ DE EDITURĂ
BUCUREȘTI STR. PARIS No. 1

CĂRȚI APĂRUTE

AUTOR	TITLUL	Un exemplar Lei	AUTOR	TITLUL	Un exemplar Lei
B. Delavrancea	Paraziții	25	Longos	Daphnis și Chloe	28
D. Zamfirescu	Viața la țară	30	Fr. Stevens	Prin împărăția furnicilor	22
I. Minulescu	Romanțe pentru mai târziu	25	R. Ortiz	Renașterea la Florența	45
Cezar Petrescu	Scrisorile unui răzeș	30	St. Bezdechi	Aristofan	45
H. St. Streitman	Revizuiuri	25	B. Croce	Elemente de Estetică	24
M. Sorbul	A doua tinerețe	25	K. Kautzky	Dela Democrație la robia de Stat	25
C. Gane	Prin vroage și coclăuși	30	N. Petrescu	Fenomene sociale în Statele-Unite	24
B. Luca	Teatru	30	G. G. Longinescu	Cronici științifice	25
I. Maragall	Laude	30	C. Sandu-Aldea	Despre semănătur	14
B. Constant	Adolf	30	Ion Enescu	Ingrășămintele și folosirea lor practică în agricultură	30
L. Holberg	Trei Comedii	35	N. Iorga	Histoire des Roumains	60
Jean & J. Theraud	Umbră Crucii	35	Institutul Social Rom.	Noua Constituție a Rom. și Noile Constituții europene	125
O. Wilde	Prințul fericit	40	Aristide Blank	Contribuțiuni la rezolvirea crizei economice din Rom.	6
Ricardo Leon	Iubirea iubirilor	35			
Gheorghiu și Avakian	Din Lirica Armeană	35			

DE VÂNZARE LA TOATE LIBRĂRIILE DIN ȚARĂ

CULISELE UNEI CARIERE

Explicația desenului în «Memoriile d-lui Alecu Mavrodi».

DESEN de YOR

BIBLIOTECA NAȚIONALĂ
PERIODICE
ROMANIA

PREȚUL 5 LEI